

BRUK AV SAMSPILL FOR Å LYKKES MED GRØNNE ANSKAFFELSER

Hvordan bestille og gjennomføre klimavennlige byggeprosjekter?

Kort om Marstrand – Tverrfaglige tjenester til prosjektvirksomhet

- Spesialister på samspill

VIRKSOMHETS- UTVIKLING

- Forretningsmodeller
- Realisere bærekraft
- Samspill som arbeidsform
- Team og ledelse

PROSJEKTLEDELSE OG TJENESTER

TVERRFAGLIG

Ingeniører

Økonomer

Advokater

Organisasjons-
utviklere

Agenda

1. Den nye samspillsveilederen

- i. Hva er samspill
- ii. Fasene i samspill
- iii. Vederlagsmodellen
- iv. Hvorfor samspill – fordeler og utfordringer

2. Miljø

- i. Anskaffelsesregelverkets bestemmelser om miljø
- ii. Hvorfor samspill er egnet for å fremme grønne anskaffelser

HVA ER SAMSPILL? DEN NYE SAMSPILLSVEILEDEREN

I samspill velges leverandør før løsningen er på plass

Utførelsesentrepris

Totalentrepriser

Samspill

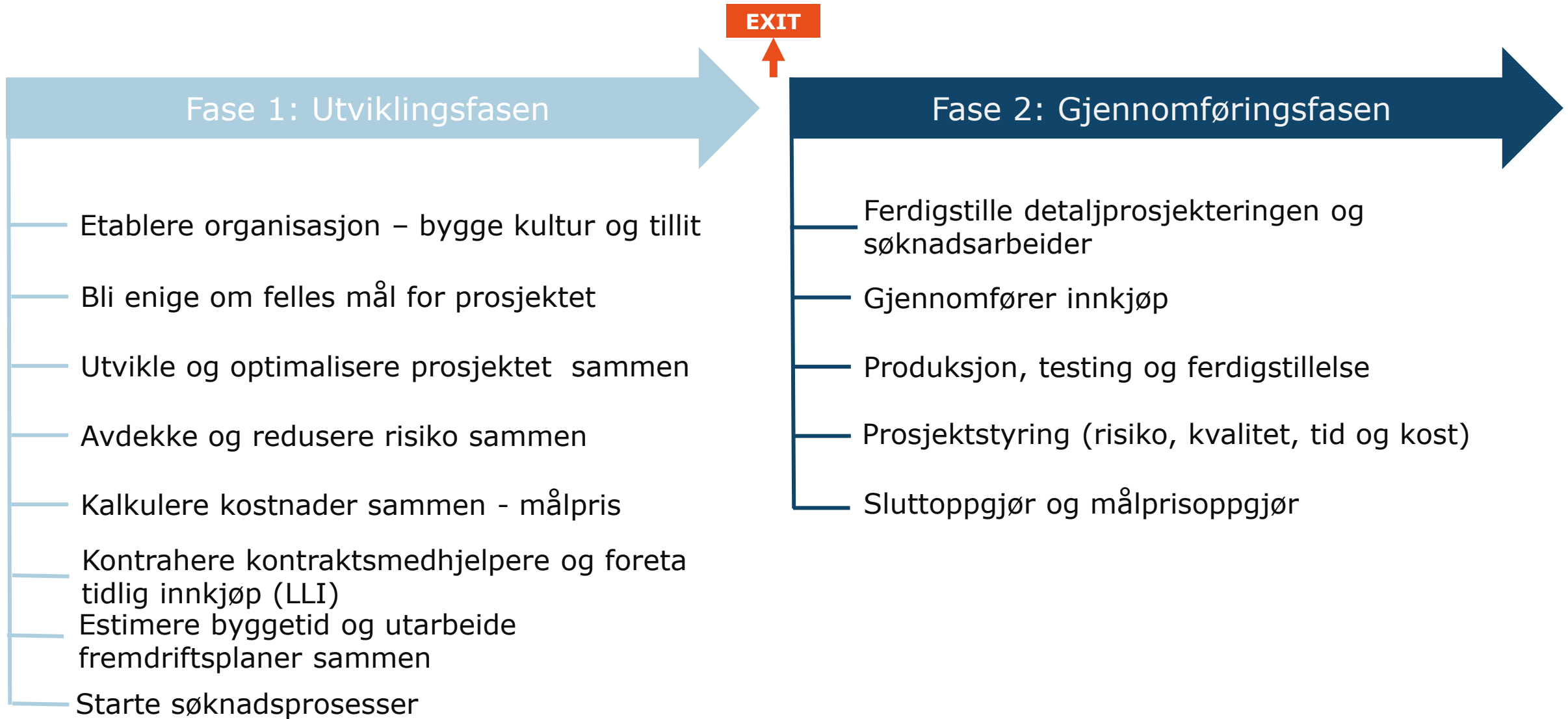

Grunnprinsippene ved samspill

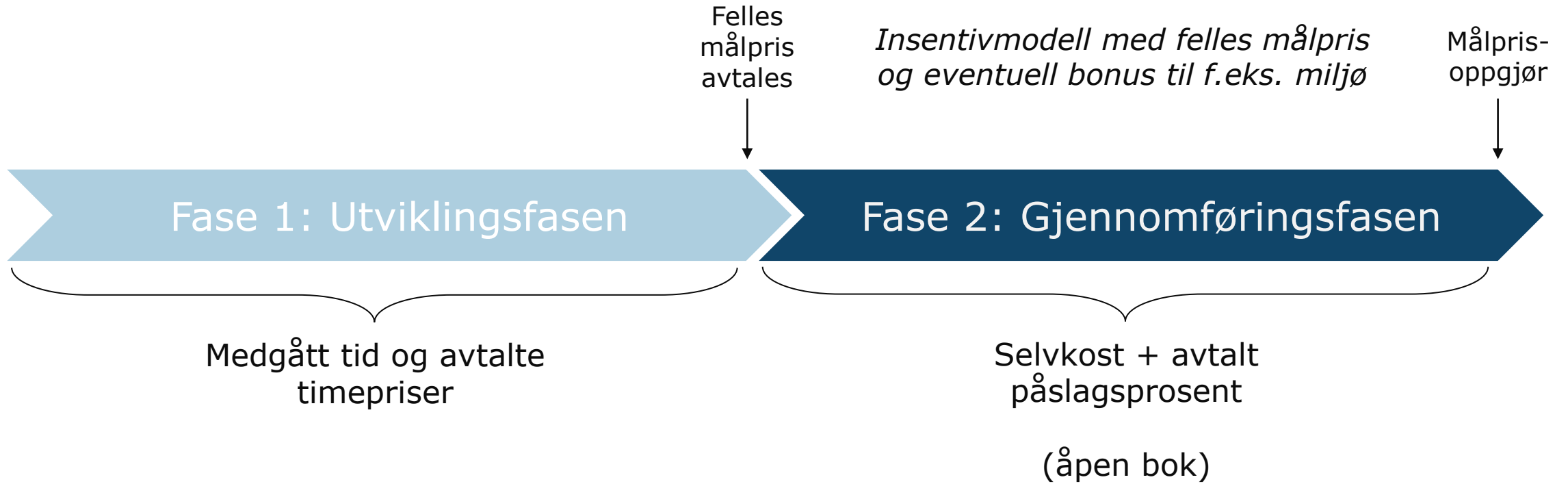
1. Tidlig involvering av entreprenør og rådgivere
2. Mer integrert organisering og ledelse
3. Fokus på riktig team
4. Samarbeidskultur- tillitt og åpenhet
5. Felles mål og insitamenter
6. Gjennomføring i 2 faser

Mål om å skape høy verdi til riktig pris (ikke priskonkurransen)

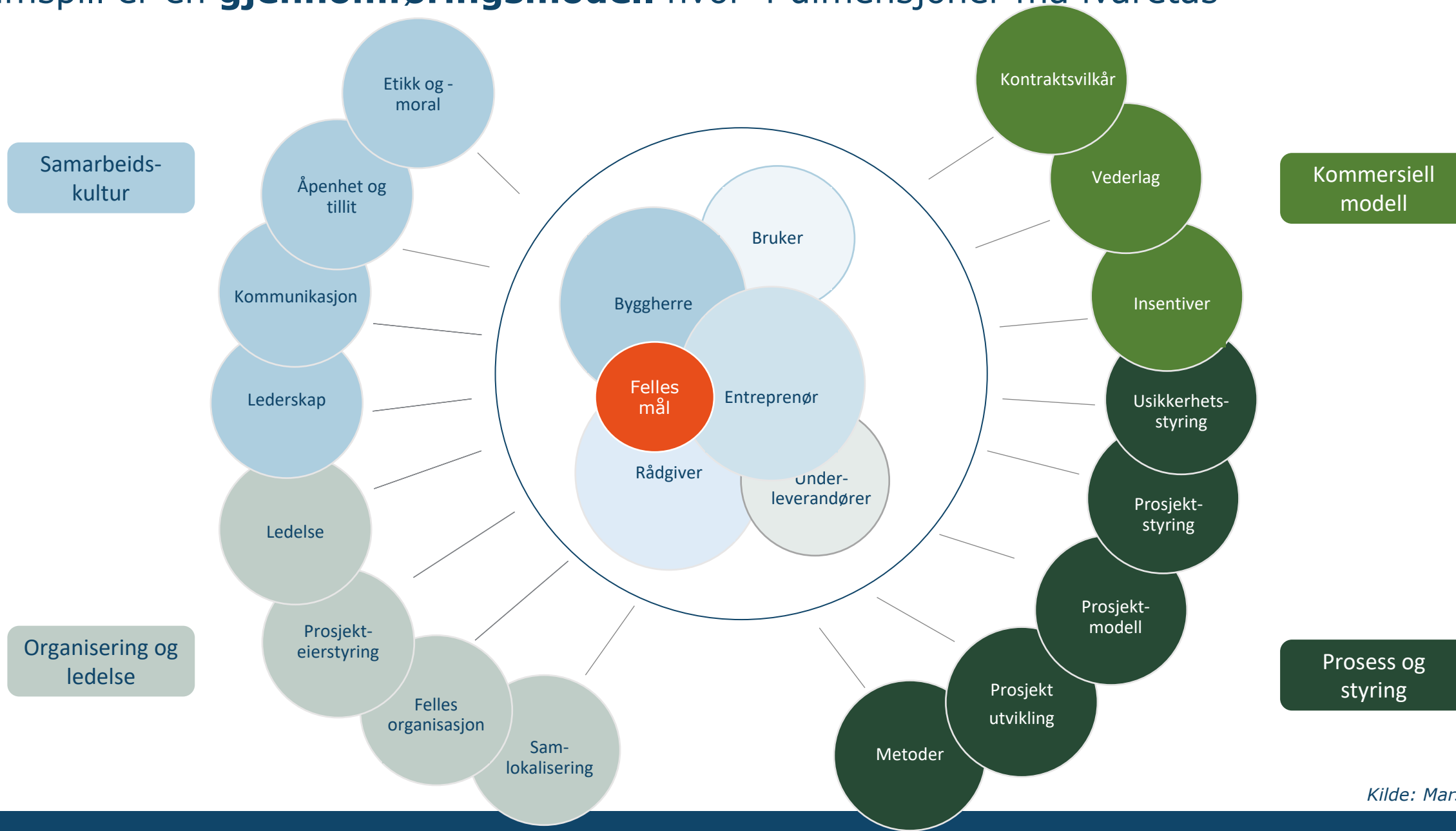
Arbeidene gjennomføres i to faser

Vederlagsmodell

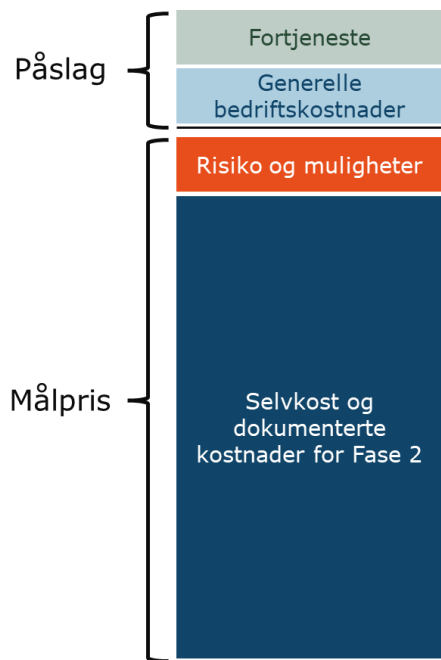
Samspill er en gjennomføringsmodell hvor 4 dimensjoner må ivaretas

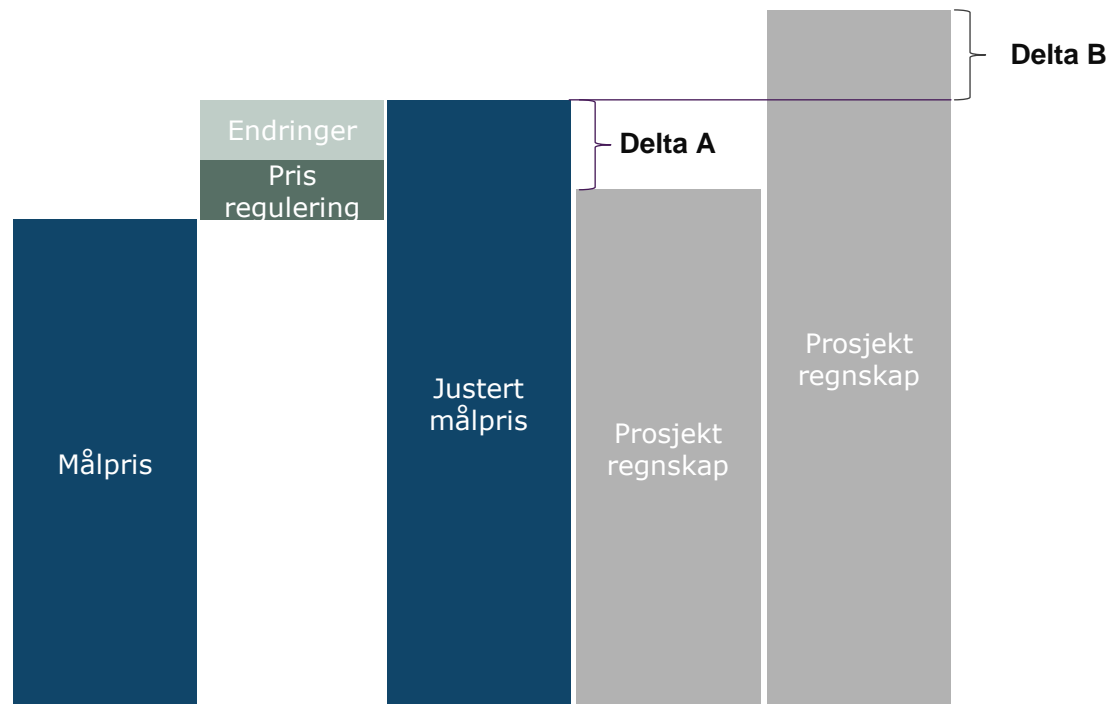
Kilde: Marstrand

Vederlagsmodell

Kalkulasjon og målpris

Prosjektregnskap vs. målpris

Insentiver og avregning

Delta A – fordeling av besparelse

Totalentreprenør	50 %
Byggherre	50 %

Delta B – fordeling av overskridelse

Totalentreprenør	50 %
Byggherre	50 %

Kilde: Marstrand AS

Fordeler og utfordringer med samspill

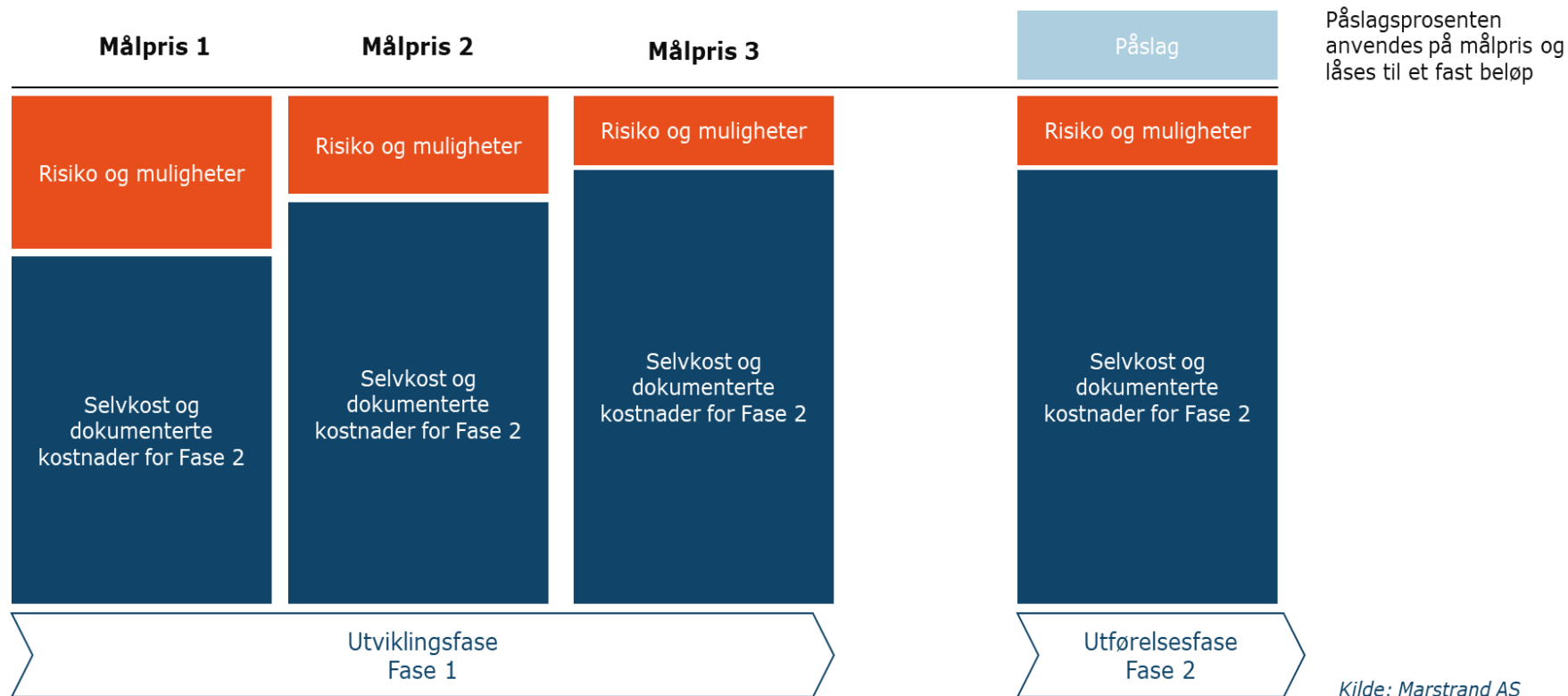
FORDELER

- Utnytte kompetansen til aktørene i verdikjeden
- Prosjektutvikling og kalkulasjon går i parallell – meget fleksibelt
- Forutsigbar kostnad etablert før oppstart av gjennomføring – mindre endringer
- Risikopåslag baseres på en gjennomarbeidet løsning og en felles utviklet plan
- Effektiv gjennomføring gir økonomisk gevinst for begge parter
- Lavt konfliktnivå

UTFORDRINGER

- Utfordringer med å komme til enighet om målpris - entreprenør er i «monopolsituasjon» før målpris besluttes
- Uklare roller og ansvar

Hvordan jobbe for å sikre riktig målpris?

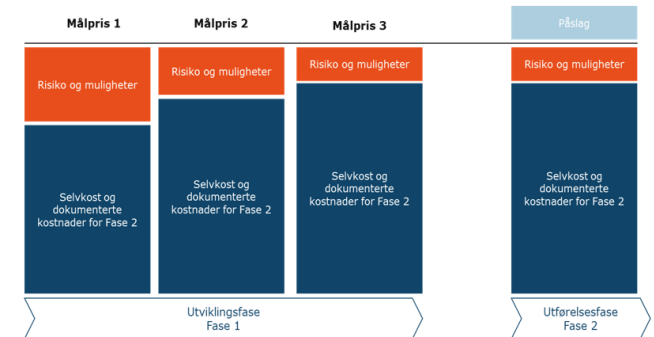
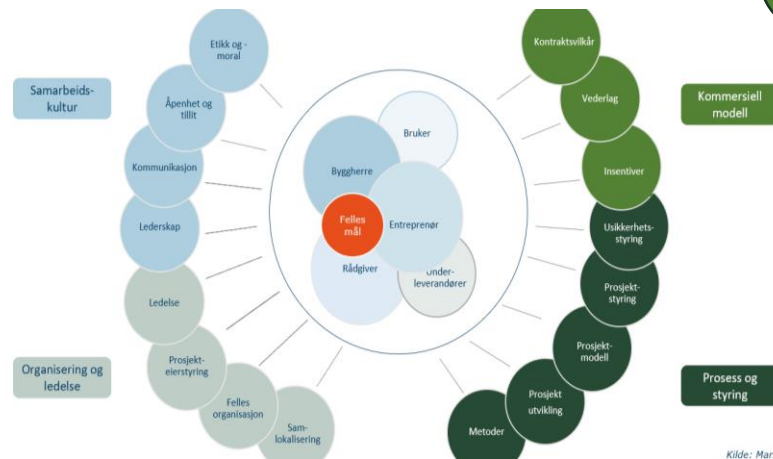

Det er normalt at de første estimatene ligger over budsjett/målet, mens man mot slutten klarer å optimalisere prosjektet ved hjelp av de tverrfaglige teamene slik det blir samsvar mellom budsjett og målpris

Hvordan sikre riktig målpris?

- Full transparens mellom partene når det gjelder byggherrens estimat og entreprenørens kalkyler.
- Fokus på teamkultur i alle faser – sikre tillitt mellom partene

- Kontraktsfeste kalkulasjonsprinsipper
- Kontraktsfeste exit-mulighet for BH og rett til å pålegge alternativt vederlagsformat
- Begrense entreprenørens mulighet for besparelser i målprisoppgjør til en øvre grense

Kilde: Marstrand

- Jobbe i integrerte team
- BH må ha kompetanse som matcher entreprenøren på både estimering, usikkerhetsanalyse og kalkulasjon.
- Forankre gjennomføringsmodellen opp i ledelsen

- Kalkulere målpris løpende – i fellesskap
- Gjennomføre usikkerhetsanalyser i fellesskap
- Bruk av kutt- og plusslister

ANSKAFFELSESREGELVERKETS BESTEMMELSER OM MILJØ

Utgangspunkt – LOA §5

Oppdragsgivere "skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus kostnader".

For å oppnå dette kan oppdragsgivere "stille egnede krav og kriterier knyttet til ulike trinn i anskaffelsesprosessen, slik at offentlige kontrakter gjennomføres på en måte som fremmer hensyn til miljø [...], forutsatt at kravene og kriteriene har tilknytning til leveransen".

Miljøkrav kan stilles på forskjellige måter

- Som kvalifikasjonskrav
 - Krav til miljøledelsestiltak, eller miljøledelsesstandarder hos leverandøren, FOA §§16-5 til 16-7
- Som krav til ytelsen
 - I kravspesifikasjonen, FOA §15-1
- Som tildelingskriterier
 - FOA §18-1
- Som kontraktsvilkår
 - FOA §19-1 (1)

Kommende regelendringer på høring

Tre alternative forslag:

1. Plikt til å stille krav *og* kriterier. Minst 30 % vekt.
2. Plikt til å stille krav *eller* kriterier (ref fire alternativer). På områder med ikke uvesentlig miljøbelastning skal miljøhensyn alltid vekt minimum 30 prosent.
3. På områder med ikke uvesentlig miljøbelastning skal oppdragsgiver *enten* stille miljøkrav til ytelsen, eller vekte miljøhensyn med minimum 30 prosent.

HVORFOR SAMSPILL ER EGNET TIL Å FREMME GRØNNE ANSKAFFELSER

Utfordringen er hvordan?

- Oppdragsgiver har ikke alltid den beste eller nyeste kunnskapen
- Hvor ligger de store miljøbelastningene i prosjektet?
- Hvordan kan man best mulig redusere disse?
- Hvilke løsninger finnes i markedet?
- Hva er mulig innenfor prosjektets økonomiske rammer?
 - Kan være utfordrende å stille riktig krav
 - Kan være utfordrende å dokumentere oppfyllelse i anskaffelsesfasen
 - Kan være utfordrende å måle og prise de løsninger som tilbys

Undersøkelse fra DFØ: Mange har tilstrekkelig kompetanse til å avgjøre i hvilke anskaffelser det er relevant å stille krav til klima og miljø, men færre har kompetanse til å avgjøre hvilke krav som bør stilles i en konkret anskaffelse

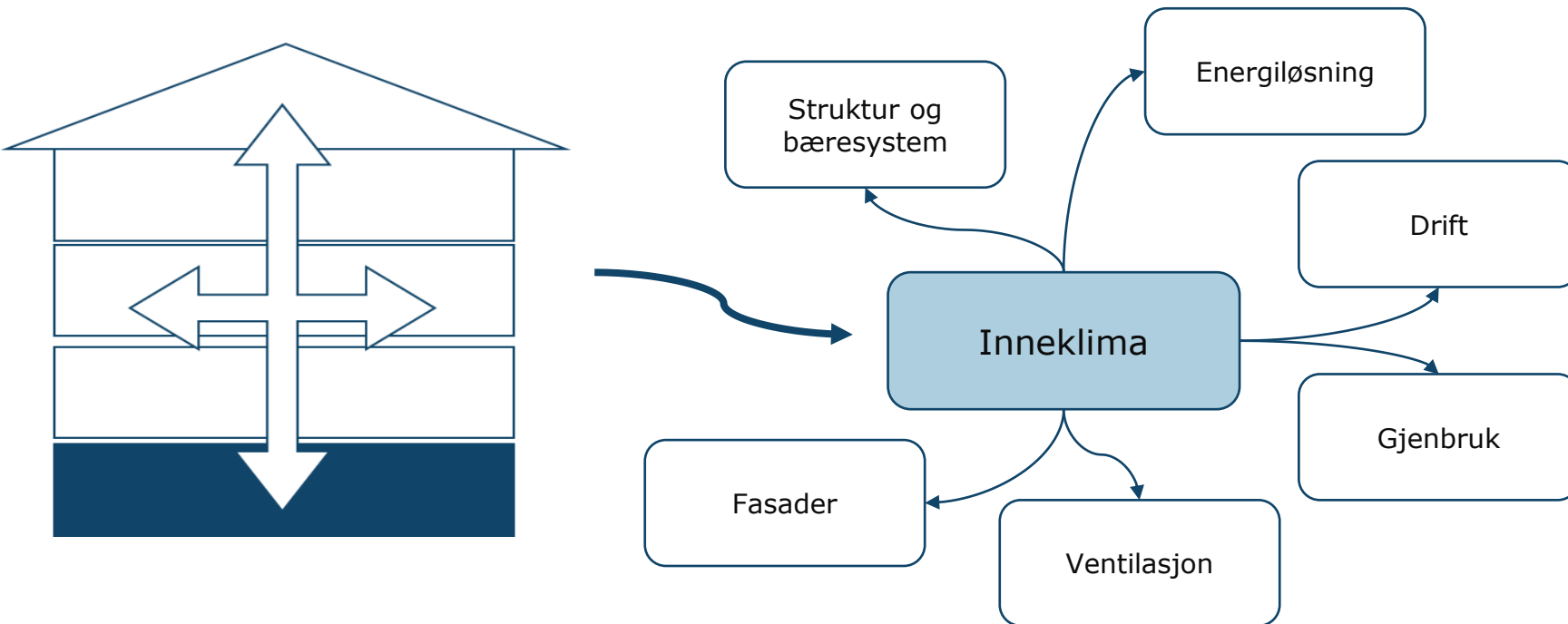
Hvordan samspill kan møte utfordringene

- I et samspillprosjekt kan man sette mål/ambisjoner/minstekrav e.l. i anskaffelsesfasen
- Utviklingsfasen kan benyttes til å finne de mest egnede grønne løsningene i samarbeid
 - Tilrettelegger for bruk av bransjekunnskap og innovasjon.
- Forskjellige alternativer kan kalkuleres – kost /nytte vurderinger før beslutning tas

Ingen har alene oversikt over alt når premisser etableres og løsninger prosjekteres, så en samling av all kritisk kompetanse i løsningsutarbeidelsen vil ha verdi

Inneklima i bygg som illustrasjon

Dimensjoner på tvers av aktører som skal ivaretas

- Investeringskostnad
- Driftskostnad
- Produkter
- Kvaliteter
- Levetid
- Leveringstider
- Logistikk
- Produksjonsmetode
- Montering
- Demontering
- Fleksibilitet
- Klimaavtrykk løsning
- Klimaavtrykk bygging
- Klimaavtrykk drift
- Taksonomi
- Teknologi
- AI
- Grensesnitt
- HMS
- ++

TAKK FOR OSS!

930 58 480

kjell.andre.honerud@marstrand.no

932 83 085

live.lindholm@marstrand.no

908 53 579

morten.aagaard@marstrand.no